Project: Find, Inspire, React, Select, Transform - FIRST
Grant Agreement: COMM/SUBV/2024/E/101155976

Съфинансирано от Европейския съюз

ЕВРОПЕЙСКИ ДИАЛОГ - 1

/образователна пиеса/

АВТОР: проф. д-р Ингрид Шикова

ДЕЙСТВАЩИ ЛИЦА: Виктор и Александър, ученици в 12-ти клас

Стаята на Виктор. Виктор чете малката книжка за правата в Европейския съюз. Идва Александър.

Алекс: Здравей, Вики! Какво правиш? Нали щяхме да излизаме!

Виктор: Здравей, Алекс! Зачетох се в тази книга.

Алекс: И какво толкова интересно има в това книжле?

Виктор: Правата, Алекс, правата – всеки трябва да си знае правата! Нали знаеш, че вдигнахме голям купон за моя рожден ден – 18 години – това е велико! Това означава права! Ама трябва да си ги знам, че иначе как ще ги защитавам.

Алекс: То и аз скоро ще ги навърша, та вместо да се ровя като теб в книгите, ти направо ще ми ги разясниш, нали си приятел!? Хайде сега остави тези права и да излизаме, че времето минава.

Виктор: Времето минава, но изборите наближават, приятелю. А ти само за купони мислиш! А ето аз какво прочетох тук - член 39 Право на гражданите да избират и да бъдат избирани в изборите за Европейския парламент: „Всеки гражданин на Съюза има право да избира и да бъде избиран в изборите за Европейския парламент в държавата-членка, в която пребивава, при същите условия, както и гражданите на тази държава. Членовете на Европейския парламент се избират чрез всеобщо, пряко, свободно и тайно гласуване.”

Алекс: Какви избори бе, Вики? Ти нещо си мръднал. Откак навърши 18 стана много сериозен. И да има избори, голяма работа. То май вече непрекъснато има избори. Хич не ме вълнуват.

Виктор: Европейски избори, Александре, за Европейски парламент. Те не са всеки ден, а на пет години. И ние с теб за първи път имаме право да гласуваме.

Алекс: Викторе, изобщо не ме интересуват никакви избори, пък били те и европейски. Както казва чичо Коста, те там нищо не правят тия евродепутати.

Виктор: Кажи много здраве на чичо ти Коста от мен. Европейският парламент има много важни функции и взема решения, които засягат живота ни.

Алекс: И какво например? – (*иронично*)

Виктор: Ти помниш ли, драги ми Алекс, като пътувахме през 2016 с родителите си в Гърция?

Алекс: Как да не помня – голям кеф беше, плаж, море, игри....

Виктор: А като се върнахме?

Алекс: Ооох, за това не ми напомняй – бях извъртял такава сметка за телефона от игри и разговори, че на мама й се зави свят, а баща ми ме гледаше свирепо като разярен тигър. Отнесох и наказание. Ама аз не бях виновен – от къде да знам, че в чужбина имало този скъп роуминг. Тогава му научих името, като ме лишиха един месец без телефон.

Виктор: Тооочно така, Алекс. А като ходихме миналото лято в Гърция, имаше ли проблем – нямаше нали? И то не защото си поумнял – (*усмихва се*), а защото благодарение на Европейския парламент, роумингът отпадна. А изкефи ли се, когато ходихме по програмата Еразъм на посещение във Франция?

Алекс: О, беше страхотно, Викторе! Още си пишем с едно момиче от Ница - Катрин. Подобрих си френския покрай нея. Може пак да я срещна някой ден.

Виктор: Видя ли – и това е заслуга на Европейския парламент?

Алекс: Кое? Катрин ли? Е, прекаляваш – заслугата за Катрин е моя!

Виктор: Не ти говоря за Катрин, а за програмата Еразъм. Благодарение на Европейския парламент парите за Еразъм бяха увеличени. И сега ще ти още нещо, което съм сигурен, че ще те зарадва – нашето училище отново е подало проект по Еразъм и ако го спечели, има вероятност тази Катрин да се появи с френската група тук.

Алекс: А с това вече ме гръмна! Ако това стане, ще съм му благодарен цял живот на този Европейски парламент. Нали не ме будалкаш?

Виктор: По-сериозен не мога да бъда. И още една случка ще ти припомня. Спомняш ли си какво се случи като пътувахме до Германия?

Алекс: Че как да не си спомням – висяхме на летището, имаше някакви проблеми със самолета и се наложи да останем в Мюнхен. Бях се притеснил, щото си бях изхарчил всичките евра. Вече си представях как ще спя на пода на летището, гладен и жаден. Ама накрая ни настаниха в хотел, даже и ни нахраниха.

Виктор: Точно така, Алекс, и това е пак благодарение на защитата на правата на пътниците – тоест на Европейския парламент. Иначе щеше да се обтягаш гладен на пода – смее се.

Алекс: Абе то, това не беше толкова страшно, но нали помниш какво ме сполетя по време на престоя в Германия, та се наложи с бърза помощ да ме карат до болницата. Ама бързо се оправих! Добре, че си бях взел здравната карта, дето е валидна за Европейския съюз.

Виктор: Ето, видя ли, и това е благодарение на Европейския парламент! Обясни му на чичо ти Коста, че само ти пълни главата с измишльотини. Всъщност не с измишльотини, а с дезинформация! - смее се.

Алекс: Викторе, май ме убеди! Я дай и аз да видя тази книжка.

Виктор: Ще ти я дам, но при едно условие – идваш с мен да гласуваме.

Алекс: Нали си приятел, как да ти откажа! И не само това, беше убедителен. Все едно, че си учил гражданско образование. Хайде сега да излизаме, че ни чакат приятелите. Може и тях да ги навием да гласуват. То било готино да гласуваш на европейски избори! Нали сме европейци! А и Катрин може да дойде в България - благодарение на Европейския парламент! Ох, ще трябва да напредна с френския!

ЕВРОПЕЙСКИ ДИАЛОГ - 2

/образователна пиеса/

АВТОР: проф. д-р Ингрид Шикова

ДЕЙСТВАЩИ ЛИЦА: Ина и Гергана – ученички в 12-ти клас

Двете ученички – Ина и Гергана - се срещат в средата на сцената, все едно са тръгнали на разходка.

Ина: Здравей, Гери!

Гери: Здравей, Ина! Къде си тръгнала? /*смее се* /. Да не бързаш за среща?

Ина: Не, Гери. Всъщност бързам за среща, но не такава, за която си мислиш. Имаме среща на младшите посланици на Европейския парламент. Важни задачи ни предстоят.

Гери: /*леко подигравателно*/ Вие много се вживяхте в тези европейски дела. Преди малко срещнах Алекс и Виктор и те нещо са се побъркали на тази тема, нещо ми разправят за избори, за гласуване. А мен изобщо не ме интересуват тези неща.

Ина: /*и тя леко подигравателно*/ А какво те интересува – само роклята за бала ли? Бъди спокойна, ще бъдеш най-готината на бала.

Гери: Ина, хайде да не спорим, че наистина свят ми се е завил с тази тоалет за бала.

Ина: И какво толкова?

Гери: Поръчах си страхотна рокля по Интернет. Но се оказа, че не ми стои добре. Абе, не се харесах. И сега не знам как ще кажа на нашите – сума пари ми дадоха за роклята. Много съм притеснена.

Ина: Е, това ли ти бил проблемът? Ти нещо за правата на потребителите в Европейския съюз да си чувала? Знаеш ли, че в рамките на 14 дни можеш да върнеш роклята без проблем.

Гери: Ти будалкаш ли ме? И какво да им кажа – „връщам роклята, щото не се харесвам в нея".

Не се шегувай, че наистина съм много зле.

Ина: Изобщо не се будалкам, а ти говоря съвсем сериозно, до 14 дни можеш да върнеш роклята без да посочваш основание. Опитай и ще видиш. Ето затова харесвам Европейския съюз. Защото защитава правата ни. Но трябва да си ги знаем.

Гери: Ей, ти ме спаси! /*прегръща Ина*/

Ина: /*смее се*/ Не аз, а директивата на Европейския съюз за защита на потребителите. Хайде да те водя с мен на срещата, може и на теб да ти хареса. Готвим се да гласуваме на изборите за Европейски парламент. Нали ще гласуваме за първи път. Важно е!

Гери: Абе, нали вече ти казах, че изобщо не ме вълнуват някакви си избори. Ти се вълнуваш, защото си решила да учиш Европеистика в Софийския, а аз планирам да уча моден дизайн и то в чужбина – засега съм се ориентирала към Италия. Само, че още не знам как стои въпросът с таксите. Видях таксите за италианците, но за българите може да са и по-високи.

Ина: Гери, и този проблем ще го решим и то веднага. Таксите за университетите в Европейския съюз са еднакви за всички негови граждани, което означава, че колкото плащат италианските студенти, толкова ще плащаш и ти. Идеята ти никак не е лоша да учиш моден дизайн в Италия. Само, че как ще се разделиш с твоя принц?

Гери: Вярно ли? Ти къде ги научи тези работи? В групата на младшите посланици на Европейския парламент ли? Започваш да ме заинтригуваш, ще взема и аз да се присъединя към вас. Честно казано още не съм съвсем сигурна за Италия, може и тук да остана да уча дизайн. Ходих на една изложба в София на млади български дизайнери – страхотни модели бяха направили. Имам още време да помисля. Пък и нали знаеш, Виктор иска да учи в България. Ако замина, това ще бъде краят. /тъжно/ Ина: Мисли, мисли! Само ще ти напомня, че има и програма Еразъм, по която ако учиш тук, можеш да отидеш за един-два семестъра в университет в друга държава в Съюза и то със стипендия. Можете дори двамата с Виктор да отидете по Еразъм.

Гери: Сега ако ми кажеш, че и това е от Европейския съюз, вече тотално ще ме спечелиш за каузата.

Ина: Естествено, че е от Европейския съюз. Дори благодарение на Европейския парламент, средствата за програмата Еразъм са увеличени. А за Виктор – всичко ми е ясно. Любов! Ама и той много си пада по теб.

Гери: /*срамежливо*/ То... и аз много си падам по него.

Ина: И като се падаш по него, трябва да ти кажа, че той със сигурност ще гласува на европейските избори. Любовта иска жертви, така че не се прави на апатична, ами идвай да навием и другите съученици да гласуват.

Тръгват си двете заедно, обсъждайки оживено.

ЕВРОПЕЙСКИ ДИАЛОГ - 3

/образователна пиеса/

АВТОР: проф. д-р Ингрид Шикова

ДЕЙСТВАЩИ ЛИЦА: Георги и Никол – ученици; Мария – баба на Георги

Стаята на баба Мария. Тя е седнала и шие /или плете.

Пристигат Георги и Никол. Георги носи сак, пълен с дрехи. Никол е обута в скъсани дънки.

Георги: Добър ден, бабо! Как си? Това е Никол.

Баба Мария: Добре сте дошли! Сядайте, сядайте. Сега ще ви почерпя с екологични ябълки.

Георги: Бабо, остави черпенето. Дошъл съм с важна задача за теб. /*усмихва се дяволито*/

Баба Мария: Добре де, казвай! Каква е тази толкова важна задача?

Георги: Бабо, трябва да се включиш в подкрепа на кръговата икономика. Подава й сака.

Баба Мария: Това пък какво е? Гошко, пак си измислил нещо. /*Размахва пръст заканително*./

Георги: Не, бабче, Европейският съюз го измисли. Сега ще ти обясня с пример – мама напълни този сак с дрехи и каза, че ще ги изхвърля, защото тук-там били скъсани и протрити. Но, аз взех сака и идвам при теб – ти си вълшебница, ще ги позакърпиш и готово. Пак ще си нося любимите тениски. Това е кръговата икономика – нищо не се изхвърля, преработва се, поправя се и пак се използва.

Баба Мария: А това ли било, Гошко! Че то ние тази кръгова икономика сме я прилагали едно време – на дядо ти що чорапи съм изкърпила, ама сега се научихте да хвърляте и купувате ново. Прав е Европейският съюз – трябва да се поправя.

/Обръща се към Никол./ Николинке, я донеси и твоите панталонки да позакърпя, че я гледай колко са окъсани. Не може такова хубаво момиче да ходи окъсано.

Георги: Бабооо! Първо ти казах, че тя се казва Никол и второ, сега такава е модата – дънките да са скъсани.

Никол: Нищо, нищо, аз всъщност съм кръстена на моята баба Николина. И тя ми казва Николинке.

Георги: Хайде, бабо, ние ще тръгваме, че отиваме на среща.

Баба Мария: Каква среща бе, Гошко? Нали сте тук двамата – вече сте се срещнали.

Георги: Бабо, ние с Никол сме младши посланици на Европейския парламент. Имаме среща с госпожа Димова – тя е старши посланик. Ще се подготвяме за европейските избори на 9 юни.

Баба Мария: Пак ли избори ще има? То нали скоро ходихме, та с машините нещо се объркa.

Георги: Бабо, това са европейски избори, ама Никол може да ти обясни по-добре. Тя знае всичко по темата, така че можеш да й задаваш твоите въпроси.

Никол: На 9 ти юни ще избираме 720 депутати в Европейския парламент. Той е една от най-важните институции на Европейския парламент, защото приема законодателството.

Баба Мария: Това добре, Николче, ама не са ли множко тези депутати. Всичките ли ние ще избираме?

Никол: Не, бабо Мария, ние ще избираме 17 български евродепутати, германците ще изберат 96, а малтийците – само 6. Зависи от броя на населението.

Баба Мария: Николче, я ми обясни сега нещо дето го казаха по телевизията – някакъв шпиц кандидат щяло да има? Какъв е този шпиц, баба, че не можах да разбера.

Никол: Много е лесно, бабо Мария, всяка партия, която участва в изборите, посочва своя водещ кандидат, който, ако спечели тази партия изборите, може да стане председател на Европейската комисия.

Баба Мария: А сега ми стана, ясно. Браво, Николче! Ама дай все пак да ти позакърпя панталонките. Нали ще правим кръговата икономика!

Никол се смее.

Георги: Бабо, нямаме време. Имаме да вършим много неща. А като станат готови дрехите, прати ми един СМС. Ще ми трябват за пътуването.

Баба Мария: Какво пътуване, Гошко? Къде си тръгнал? Нали ми каза, че ще учиш в Университета, е това как беше? /замисля се/

Георги: Европеистика, бабо, европеистика. И Никол ще учи това. Но през юни след изборите ще пътуваме един месец из Европейския съюз – спечелихме младежки карти и ще пътуваме безплатно с влак заедно с Виктор, Алекс, Ина и Гери. Голям купон ще бъде! Та затова ми трябват рециклираните тениски!

Бабо Мария: Късметлии сте вие, деца. Аз като си спомня какво беше по-рано. Дядо ти Георги реши да ме заведе в Гърция – да видим Солун и Кавала. Това хубаво, ама гледам го – неспокоен. Става в два часа през нощта – къде си тръгнал среднощ, Георги, му викам. А той – отивам в гръцкото посолство за визи. Какви визи по нощите, бе Георги, кой дава визи сега? Отивам да пазя ред, Маре, че знаеш ли какви са опашките, списъци правят, та като дойдат консулите сутринта, да съм от първите и тръгна. Е, така, беше! /въздъхва/ Добре, че вие сега сте свободни да пътувате, ама да знаете, че не винаги е било така!

Никол: Знаем, бабо Мария, затова ще гласуваме на европейските избори за обединена Европа.

Георги: Хайде, бабче, оставяме те с кръговата икономика. Прегръщат се. И ми прати СМС да дойда да си ги взема, нали?!

Баба Мария слага в платнена торбичка няколко ябълки и ги дава на Никол.

Баба Мария: Ето, няколко ябълки от моите – да си хапнете. Само Гошо да ми върне платнена торбичка, че с нея си пазарувам. Нали трябва да сме екологични, без найлонови торби както казва Европейският съюз. /Намига закачливо/

Никол: Довиждане и от мен, бабо Мария! Благодаря за биоябълките. Ще ти върнем непременно торбичката.

Тръгват си.

Баба Мария: Добро момиче, ама защо ходи толкова окъсано! Хайде, аз да се захващам с кръговата икономика.

Отваря сака и вади старите тениски.

Епилог

На сцената излизат Виктор, Алекс, Ина, Гери, Георги и Никол – всички са с раници за път. След тях идва и баба Мария с бастунчето.

Баба Мария: Гласувахме за Европа, а сега на добър път, деца! И да ми пратите снимки по Вайбъра!

Прегръщат я и тръгват весело.

Баба Мария: Луди-Млади! Животът е пред тях. И цяла Европа е тяхна, да са живи и здрави! Е, хайде и аз да бързам, че ще закъснея за курса по компютри по европейската програма. Маха с ръка и излиза.

Завеса!